

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

Het is 28 augustus.

Dit is vandaag de dagelijkse podcast van de standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Drugs, diefstallen en daklozen.

De aandacht voor de criminaliteit in en rond het Brusselse Zuidstation neemt toe.

De NMBS en buurtcommitees trekken al een tijdje aan de alarmbell.

Zaterdag greep de politie stevig in en werd er een schoonmaakactie gehouden nadat het Nationaal Crisiscentrum de zaak in handen nam.

Hoe is het zo ver kunnen komen en wat is er nodig om de stationsbuurt weer veilig te maken?

Ik sta hier recht voor het Brusselse Zuidstation.

Ik woon al jaren in de buurt, dus dat is hier bijna mijn achtertuin.

Maar wat hier altijd direct opvalt en nooit bent, is de vreselijke geur.

Het ruikt hier historisch altijd naar Pies.

Wij hoort er ergens bij nu, denk ik.

Dat pui.

Dat pui, pipi.

Dat pui, alcohol.

Vergeet niet dat mannen op Pies Brusselse Eretetjes zijn.

Het kan hier Brusselse Urvan aan Brusselse Zuid.

Een vrouw vraagt mij.

Je hebt het al gezien.

Of ik de ingang met de matrassen al heb gezien.

Effectief aan de ingang van de Fonds-Sneelaan staat er een groepje mannen.

Ze zijn zat, heel zat.

Ze staan ruzie te maken met elkaar.

Naast staan er hekken waaronder het ja best vuil is, bijna een stort.

Daarnaast matrassen en daarop liggen twee mannen uit te slapen.

Ze hebben honger.

Bedelaars komen geld te vragen.

Wat wel opvalt als ik de vraag stel aan mannen.

Voelen jullie zich veilig aan?

Dan krijg ik dit antwoord.

Ik heb nog niet echt een ontveiligheidsgevoel gehaald.

Maar bij vrouwen hoor ik een totaal ander verhaal.

Of wel met iemand, maar nooit alleen.

Ik zou dat niet durven alleen komen.

Het is heel gevaarlijk, ja.

Jongens vallen hier meisjes vast.

Ik denk dat het ook een kwestie van uren is waarom je komt.

Dat je wel een ontveiligheidsgevoel kunt hebben of zo.

Na een bepaalde uren, ook omdat er een sociale controle is, dat je er wel heel onangenaam kan worden.

Er zijn zakkerrollers.

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

Je hebt ook ook die pakketen.
Vichtpartijen.
Je zorgt je te suiven.
Mensen die je achtervolgen.
Ze hebben me nog aangeraakt.
Hij is bij mij gekomen.
Hij heeft mijn nek aangeraakt.
Gewoon mij aangeraakt.
En de politie komt niet zo ver van ons.
En die zijn direct gekomen.
En die zijn dan weggegaan, die jongens.
Is de situatie erger geworden?
Volgens de meeste is het hier altijd wel zo geweest.
Ik denk dat ik moest agressie zien.
Op een andere plaats, dat ik banger zou zijn,
omdat het hier ergens verwacht.
Zeker.
Onze collega Lise Bonduel trok vorige week naar het Zuidstation.
Nog voor de politieactie van zaterdag,
waarbij tientallen mensen werden opgepakt.
En er met de hoge drukreiniger werd schoongemaakt.
Maar ze zag er wel de problemen met eigen ogen.
Problemen die nog lang niet structureel opgelost zijn.
Helena Beuklaara van onze binnenlandredactie
liest ze beschreven wat er allemaal gaan.
Het is rond Brusselzijd.
Je bent dieper in dat dossier gedoken.
Want er kwamen vorige week cijfers naar buiten.
Ja, afgelopen week kwamen er cijfers naar voren
over het aantal criminele feiten die zich in en rond het station voordoen.
En dat schommelt ongeveer tussen de 3500 per jaar.
Dat is bijna 10 feiten per dag.
Daarom moeten we wel opmerken dat die cijfers dalen sinds 2019.
Dus als een kleine kanttekening wel.
Er zijn eigenlijk verschillende problemen aan de hand
rond het Zuidstation.
Je hebt de problematieken van zeer dicht bevolkte wijken
die daar rond liggen.
Sinds Chilly is anderlegd z'n voortseverder.
Wat je ook hebt is in het station zijn er veel feiten.
Ten aanzien van reizigers.
Vaak ook toeristen die bestolen worden.
Slachtoffer worden van afpersingen.

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

Dat soort dingen.
En wat je dan ook hebt is heel veel geweld.
Onderling tussen de mensen die eigenlijk Zuidstation
en de omgeving van Zuidstation als een beetje hun thuis hebben gemaakt.
Of dat die mensen nu geen permanent verblijven hebben.
Of wie dat ook zijn.
Er is veel geweld.
Onderling ook.
En dat allemaal samen heeft een soort heel volatiele cocktail gemaakt.
Ligt daar nog eens een laag op met echt zware netheidsproblemen.
Ik moet het verschillende onder onze luisteraars niet vertellen.
Als je afstapt aan Brussel Zuid, slaat de geur van Urine,
Urina in het gezicht.
Dus geen aangename geur daar.
Dus allerlei dingen lopen daar inderdaad door elkaar.
En wat stelt zich het meeste van al?
Is op z'n minst een perceptie van afwezigheid van politie en veiligheidsdiensten.
En ik denk dat je eigenlijk kan zeggen dat dat een reële afwezigheid is
voor de mensen die er elke dag zijn.
Dat was afgelopen weekend dus wel anders.
Zo'n politieactie als dit weekend niet elke dag kan.
Het is niet dat de problematiek rond het Zuidstation zo nieuws.
Helemaal niet wat er aan de hand is in het Zuidstation.
Als je kijkt, begint naar de criminele feiten, de misdrijven,
waar het hoogst in 2019.
Maar het is ook iets voor Brusselaars.
Ik ook de pendelaars ook geen nieuw gegeven zal zijn.
Maar wat is er nu gebeurd?
Er was een maand geleden, was er een antwerpsgezin.
Die buiten gesloten is eigenlijk geweest uit het Zuidstation.
Waarom het Zuidstation sluit?
Volledig.
Om 1 uur snag.
Alle reizigers die dan gestrand zijn,
en daar waren gestrande reizigers,
moeten dan naar buiten.
En ze hebben dan de nacht doorgebracht.
Er gond het Zuidstation tot de eerste trein.
En ze hebben daar toen verschillende dingen gezien,
gefilmd, vechtpartijen, steekpartijen.
En dat heeft in de media heel veel losgemaakt.
Maar ik heb beboot te zitten kijken in onze eigen archief.
En je hebt eigenlijk zeer gelijkaardige verhalen nog van 2000.

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

Dus het is zeker niet nieuw.
En ik ben daar ook langs geweest.
Ik heb daar twee avonden doorgebracht in het station.
En als je praat met de mensen die echt vaste gebruikers zijn van het station,
dus de taxi chauffeurs, eigenaars van cafés en zo,
die zeggen ook allemaal, want dit is zeker niet nieuw.
Wat er wel als toegevoegde laag bij is gekomen,
is wat als ze noemen de Crackzombies.
Dus Crack als terug is heel hard en het opkomen in Brussel.
En dat is dus ook zo rond het Zuidstation.
Maar ik wil daar ook nog een extra kanttekening bij maken.
Op zich is wel dat er een Zuidstation aan het gebeuren is,
is een probleem dat zich stelt over heel het Brussel hoogstelig geweest.
Ik ga even opzomen.
In november 2020 was de hele Vaderlandse pers
neergedaald aan het Noordstation, want toen was het Noordstation
een grote punt na de moord op,
politieagent Thomas Montjois.
En dat was toen ook al een probleem dat al heel lang aan het uitslopen was.
En in de zomer van 2022 hebben we ook heel veel conversaties gehad
rond veiligheid en netheid en zwoord en zover.
En toen ging dat over Curigam, een wijk die naast Zuidstation ligt.
En dat was toen naar aanleiding van de mislukte uiteindelijke invoering
van het circulatieplan in die wijk.
Dan hebben we in januari verschillende alarm-signalen gehad
over de opkomst van Crack in het hele gewest.
En vooral in metro stations Eizer, Ribocourt, Naamsepoort.
Dat blijft ook maar doorspelen.
We hebben naar recent nog een grote reportage over gemaakt.
En dan in april 2023 kwam er ook dan nieuws
over die minderjarige banden, jongere banden eigenlijk,
die ook zich in de buurt van Zuidstation ophouden.
Dus het is niet iets dat in een vacuum ontstaan is.
Je ziet het wel overal terugkomen.
Ja, het is typische grootstijdelijke problematiek,
maar het is wel heel vaak dat het zich hiervoor doet.
Nog even over Brussel-Zuid.
Waarom is dat nu zo'n probleemzone?
Brussel-Zuid is een plaats waar heel veel dingen samenkomen.
De veiligheid in het station wordt beheerd door de federale overheid.
Al eenmaal dat iets buiten het station is,
is dat de bevoegdheid van de politiezone Brussel-Zuid.
Gaat dat nog eens twee kilometer verder,

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

een kilometer verder zit je al in Brusselstad.
Dus eigenlijk zit je daar met een mengeling van drie politiezonens.
Dan heb je ook drie verschillende gemeentes,
want Brussel-Zuid grenst op drie verschillende gemeentes.
Brusselstad, Anderlecht en Sint-Gillis.
Dan heb je ook nog eens het feit
dat het parquet van Brussel zwaar onderbemannt is,
de federale politie zwaar onderbemannt is,
en de lokale politie zwaar onderbemannt is.
Dat het natuurlijk heel moeilijk is
om in zo'n context aan criminaliteitsbestrijding te gaan doen?
Ja, natuurlijk, ja.
En dan combineren je dan met een context die al heel prekker is
en heel gevoelig is van een begin.
Westerhaven aan de hand.
Crack is aan het opkomen, het gebruik van crack.
Alle sociale dienstverlening in Brussel zit overvol.
Het aantal daklozen neemt hand over hand toe,
is met, denk ik, 20% gestegen tussen 2021 en 2022.
We zitten nu aan een top van meer dan 7000 daklozen,
in de jaarlijkse telling.
Ja, dat is heel veel.
Dat is heel veel.
En dan heb je nog het feit dat alles rond het zesstation,
je gaat dan merken als je daar ooit rond loopt,
je ziet eigenlijk constant dichtgemetselde vitrines,
bijna semi verlaten kantoorgebouwen,
wat is daar aan de hand?
Je hebt daar eigenlijk 20 jaar lang een politiek gehad
van we willen hier een hoogbouwwijk van maken,
die ervoor gezorgd heeft,
alle dingen die op gelijkvloers waren,
zoals cafeetjes, restaurants,
maar dat dat eigenlijk allemaal een beetje is uitgestorven.
Het hele sociale weefsel van die wijk is weg,
waardoor er zavondig gewoon niemand op straat is.
En wat komt er dan in de plaats?
Ja, dan komt er volk op straat,
dat je liever niet wil...
Ja, een soort niemandland eigenlijk creëerde.
Ja, absoluut.
Het is een heel verloederte buurt, dat kunnen we wel zeggen.
Ja, zeker.

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

De NMBS is de aanhoudende probleem rond de station,
ook Beu natuurlijk,
en trok eerder deze week aan de alarmbel.
Sophie Duttoordwaarde, CEO,
die schreef een open brief aan de politiek,
roept op tot actie,
heeft dat al iets opgeleverd?
Zeker. Er zijn, sinds die open brief
en sinds dat de cijfers daar in de media zijn geweest,
is er al maandag een groot overleg geweest
met alle betrokken partijen,
en er zijn er veel,
dus de ministers van de federale regering,
ministers van de Brusselse regering,
burgemeesters,
cheffen van de NMBS,
cheffen van lokaalpolitie, federale politie, goed.
Op z'n Belgisch.
Op z'n Belgisch, ja.
Daar is toen uitgekomen dat onze premier,
Alexander de Kro,
de hele zaak naar zich toe gaat trekken.
Een opmerkelijke beslissing,
want op zich is dat niet zijn bevoegdheid.
Het is eigenlijk heel duidelijk
dat veiligheid,
een Brusselse bevoegdheid is,
en onder de portefeuille van
de Brusselse minister-president
vervoerd valt,
maar het valt zeer hard op
dat minister-president vervoerd
en zijn partijgenoten van de PS,
waarvan een aantal burgemeesters zijn
in de omleggende gemeentes,
al die aantal alle drie omleggende gemeentes
in de PS-burgemeesters,
dat zij telkens opnieuw
de fingerwijzen richting
de federale regering.
En ik heb daar eigenlijk met Jean Spinet
overgesproken,
die de burgemeesters van St. Gilles,

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

en hij zegt daarover van, ja,
als een internationaal station,
het is ook niet zo
dat Zaventem zelf moet instaan
voor de kosten
van de beveiliging van de luchthaven daar.
Dus waarom moeten wij
zoveel kosten dragen
voor iets wat dat eigenlijk
heel weinig oplevert,
en hij wijst dan
naar het feiten al die kantoorgebouwen
waar we het daar net over hadden,
die die wijken zo beetje levenloos hebben gemaakt,
dat die allemaal in bezit zijn
van NMBS en Infrabel,
en dat die dus geen belastingen betalen
aan de gemeente St. Gilles,
en dat er dus eigenlijk weinig inkomsten
komen vanuit dat station,
maar dat dat dus wel een grote meerkost is
voor veiligheid,
welzijn, drugspreventie,
enzovoort enzo verder.
Dat is aan de lezer om te beslissen
of dat een valabel argument is.
Maar je kan toch als burgemeester
op je grondgebied
niet zomaar achteroverleunen
of je handen ervan af houden
en zeggen,
het is aan en ander.
Dit is toch je eigen grondgebied ook?
Ik denk
dat we in het geval van de burgemeester
wel kunnen zeggen
dat het een probleem is
die de burgemeester
op boven het hoofd groeit.
De budgetten van de Brusselse gemeentes
zijn ook niet supergroot,
maar de verantwoordelijkheid
zou moeten

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

bij de minister-president vervoortliggen.
Ik denk dat daar geen twijfel wordt.
En waarom doet hij niets?
Ik weet niet waarom dat hij niets doet,
maar het is geen geheim
dat de minister vervoort
in het verleden zich ook al zeer weigerachtig
heeft opgesteld
om op de trein naar schaten
voor veiligheidsquesties in Brussel.
Ik kan niet in zijn hoofd kijken
wat de strategie daarachter is.
Wat dat je wel vaak hoort
in hun redeneringen terugkomen
is dat de vinger dan wordt gewezen
naar Antwerpen.
En hij zegt van ja, in Antwerpen
gaat het ook allemaal niet goed
en zij krijgen hulp
en waarom krijgen wij niet dezelfde hulp.
Nu, ik denk niet dat die redenering
compleet opgaat,
want de station Antwerpen Centraal
denk niet dat het zo
broert bijligt als Brusselse uit.
Dus ik weet niet of dat
een valabel argument is.
Wat ze wel gaan doen
is een stadsvernieuwingsproject.
Daarvoor investeren ze 22 miljoen euro
voor de heraanleg van 60 hectare
rond het Zuidstation.
En dat moet
in de komende zeven jaar afgeraken.
Dus tegen 2030
maar de projectoproepen
zijn nog niet gelanceerd.
En het is nu 23.
Dus zo heel veel tijd hebben ze niet meer.
Bovendien
dat zijn projecten die eigenlijk al
zeer lang beloofd worden
waar dat die wijk echt al naar aan het

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

zuchten, aan het zuchten was.
En het is dus wel
een beetje series dat het zo laat komt.
Er was dus een
grootschalige politieactie op zaterdag
maar minister van Binnenlandse Zaken
Annalys Verlinden
zei ook al dat die hoge
aanwezigheid van de politieer zou doen.
Zeker honderd agenten geweest zijn.
Dat dat zeker niet elke dag mogelijk is.
Zijn er al iets
structureelere oplossingen
die op korte termijn op tafel
kunnen komen?
Ja, spinnet opnieuw,
burgemeester van Sedgillis
wil heel graag
dat er een groot
nieuw wijkcommissariaat
komt, hoofdcommissariaat
komt voor de zone Brussel Zuid.
En zijn korpschef, Jurgende Lansheer
wil dat ook heel graag.
En ze zouden dat graag naast
het Zuidstation
in Plantum.
Ook omdat dan, dat ligt dat niet
bij alle gemeentes, voor wie
er vantorlijk zijn.
En hij zegt ook van eigenlijk
daar aan plus zou er moeten
in het station
een politiecommissariaat komen
maar dan van de federale
politie van de spoorwegpolitie.
En dat moet je na bij het creëren
van politieagenten die er gewoon
momenteel niet is.
En dan van de andere kant
krijg je natuurlijk ook heel veel
oproepen van ja, een soort
Zero Tolerance beleid,

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

een goolingsverbod.

Al dat soort dingen. Nu de grote vraag is, je kan dan wel een alcoholverbod hebben, maar als je niemand hebt om dat af te dwingen, daar eindigt het dan ook uit. Ik denk niet aan mensen kunnen betwijfelen dat veiligheid zeer belangrijk is in dit verhaal.

Maar op het einde van de rit ga je nog altijd blijven zitten met een hele groep mensen die op straat leven, die overleven die hun weg kwijt zijn op een of andere manier en je gaat die mensen moeten oriënteren naar een andere toekomst en daarvoor is er één

een veel te groot kort en sociaal werkers straatwerkwerkers, helpverleners voort en zo verder is er twee, een super groot kort ook aan opvangplaatsen in crisissen opvang en drie

en dat wordt altijd aangehaald als de betere oplossing in Brussel en in België als geheel zijn er heel weinig, wat ze noemen housing first projecten het idee daarachter is is dat je iemand die op straat leeft dat je die eigenlijk voordat je die door allerlei trajecten laat gaan, dat je die eigenlijk eerst in een uisteeckt en niet als het resultaat niet met gestapend zijn want het probleem is dat je die mensen tijdens dat hele proces

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

als ze moeten doorlopen
terwijl als ze in een huis zitten
dan zitten ze al in veiligheid
daar zitten we momenteel totaal
nog niet, ik heb nog niet
gezien dat daar echt een politieke
wil is om daar serieus in te gaan
investeren in dat soort projecten
ook al zijn de stemmen
uit de sector, de mensen met de
ervaring, hamer die al heel
lang daarop, dat is helemaal
niet een nieuwe
ontzijing en andere Europese landen
hebben het ons al voor gedaan
en hebben dat met heel veel succes gedaan
dus dat
bewijs is er ook
ik denk dat onze politisch een beetje
een actie moeten schieten
iedereen is het wel over één ding
eens, die had er wel iets aan gedaan
moeten worden
deze schande zegt deze vrouw
Brussel Zuidstation
van Brussel, de hoofdstad
van Europa
eerlijk zegt ze, deze schande
een grote schande
het probleem is dat er
verschillende betrokken partijen zijn
de NMS, de MVB
de politie, die mensen moeten
dat afgezet worden, denk ik
tot slot, Helen, hoe zie je
het, evolueren deze situatie
wat ik denk
is dat er nu, op korte termijn
de krooi heeft de situatie
na zich toe getrokken
hij gaat daar zeker in investeren
maar
de essentie van de zaak is, die mensen

[Transcript] DS Vandaag / Drugs, diefstallen en daklozen: Brussel-Zuid krijgt eindelijk aandacht

die daar waren, die gaan dan gewoon
wat gaan die doen, die gaan gewoon
ergens anders naartoe gaan
en als we niet gaan werken
aan de basisproblematiek
gaat dat probleem
zich telkens opnieuw verhuizen
naar andere plaatsen in Brussel
en daarom
is het ook zo belangrijk dat we ontdecken
dat er een nieuw probleem is
het uitstapsel is geen unicum
niet eens in België
niet in Brussel, maar zelfs niet in Europa
dus
laten we hopen dat onze politici
iets meer vooruitzicht hebben
en iets meer luisteren naar de mensen
in het veld die al die kennis hebben
goed, Helen de Beukelaren, dankjewel
dankjewel
dit was vandaag
de dagelijkse podcast van de standaard
bedankt voor het luisteren
op Spotify, Apple Podcast
of eender welk ander podcast platform
of download de vernieuwde app
DS Podcast, waar je ons werk
en de beste luistertips van onze redactie
terugvindt. Alle credits van de podcast
die je net hoorde, vind je op standaard.be
schuinstreep podcast
reageren kan via podcast
atstandaard.be